

Elismerések pedagógusoknak

(Folytatás a 3. oldalról.)

a siketek általános iskolájának nevelő tanára, dr. Vecsernyés Károlyné, a tiszaszigeti általános iskola tanítója és Vizvári Albertné, a Mező Imre általános iskola tanára.

Ministeri dícséretben részesült: Baló Józsefné, a deszki általános iskola tanítója, Bozsó Béláné, a tarjáni II. számú óvoda óvónője, Dospoly Sándorné, a Rózsa Ferenc sugáruiti általános iskola napköziotthon-vezetője, Fodor Istvánné, a Dózsa általános iskola tanára, Freyburger Istvánné, az Ifjú Gárda nevelőotthon apólonője, Gátfalvi Kristófné, a dorozsmai I. számú általános iskola tanítója, Gedai Ferencné, a hatyastelepi óvoda dajkája, Germán Lajosné, a kübekházi általános iskola szakácsa, Gósz Jánosné, a Tisza-parti gimnázium adminisztrátora, Horváth Sándor, az öntödei vállalat szakoktatója, Jenei Mária, a Körösi közgazdasági szakközépiskola tanára, Kiss Istvánné, a Földműves utcai óvoda vezető óvónője, dr. Lapos Antalné, a Tömörkényi gimnázium tanára, Meszlényi Lászlóné, a gedói általános iskola tanára, Nagy Miklósné, a felsőtagozatos nevelőotthon mosónője, Papp Tiborné, a Gera Sándor általános iskola tanára, Pesti Lászlóné, a kisteleki II. számú általános iskola napközi otthonának főzőnője, Pécsi Lajos, a Vederes István szakközépiskola tanára, Pirik József, a 600-as számú szakközépiskola szakfelügyelő tanára, Pusztaszeri Miklósné, a Mórcai általános iskola tanára, Ratkay Emese, a tarjáni IV. sz.

óvoda óvónője, Rohonci Éva, a Bebrits szakközépiskola tanára, Ruh Rózsa, a 624-es ipari szakközépiskola tanára, Szécsi Szilveszterné, a Fodor József szakközépiskola igazgatóhelyettese, Szunyogh Istvánné, a szatymazi óvoda óvónője, Tary László, a Körösi közgazdasági szakközépiskola hivatalsegédje, Tóth Istvánné, a balástyai Munkácsy általános iskola iskolatitkára, Varga Györgyné, a Tabán utcai óvoda vezető óvónője, Vass Sándorné, a pusztamérgesi általános iskola tanítója, Veres Károlyné, a városi tanács tervosztályának főelőadója és Zombori László, az algóyi általános iskola igazgatóhelyettese.

Kiváló Pedagógus kitüntetésben részesült s kitüntetését a Parlamentben vette át dr. Németh Kálmán, a JATE Ságvári gyakorló általános iskolájának igazgatója.

A közlekedés- és postaügyi miniszter a budapesti ünnepségen adta át dr. Balázs Györgynek, a szegedi Sziklai Sándor középiskolai kollégium igazgatóhelyettesének és Orosz Imrénének, a Bebrits Lajos szakközépiskola mérnök-tanárának a Kiváló Munkáért kitüntetést, Heintz Bálintot, a Volán 10-es számú vállalat oktatási osztály-vezetőjét pedig ministeri dícséretben részesítette.

Ugyancsak ministeri dícséretet adományozott az építésügyi és városfejlesztési miniszter Németh Tibornak, a szegedi Rózsa Ferenc szakközépiskola gyakorlati oktatójának. A könnyűipari miniszter Kiváló Munkáért kitüntetésben részesítette Elekes Józsefnét, a szegedi textilipari szakközépiskola igazgatóhelyettesét, Németh Gyulánét, a textilipari szakközépiskola gondnokát és Kónya Sándort, az iskola technikus-tanárát.

A munkaügyi miniszter Kiváló Munkáért kitüntetés adományozott Dobai Dezsőnek, a 600-as számú ipari szakközépiskola tanárának.

Az egészségügyi miniszter tegnap Budapesten Kiváló Munkáért kitüntetés adományozott a Szegedi Orvostudományi Egyetemről dr. Balázspiri Lajos docensnek, dr. Gecséné dr. Szekeres Lenke docensnek, dr. Cserhátné dr. Pápai Ibolya adjunktusnak, dr. Takács István adjunktusnak, dr. Thuránszky né dr. Eperjessy Éva adjunktusnak és dr. Szász Károly tanársegédnek. Ministeri dícséretet kapott dr. Nagy Sándor docens, dr. Csikos Mihály adjunktus, dr. Kozmáné dr. Vóna Ida, klinikai orvos, dr. Kovács Béláné nyelvtanár és Gion Jánosné óvónő (valamennyien a SZOTE dolgozói), valamint Döme Dezsőné, a Kossuth Zsuzsa egészségügyi szakiskola szakoktatója.

A kulturális miniszter Kiváló Munkáért kitüntetés adományozott Csaplár Angélnak, a Dugonics általános iskola tanárának és dr. Riesz Bélánének, a Liszt Ferenc zeneiskola tanárának.

A kohó- és gépipari miniszter ugyancsak Kiváló Munkáért kitüntetésben részesítette Zöldi Kovács Lajosot, a Déri Miksa szakközépiskola igazgatóhelyettesét és Vlasics Kálmánt, az iskola műszaki tanárát.

Operánk öröksége

Tartós öröksége a Szegedi Nemzeti Színháznak, hogy operája virul, miközben gyengélkedőn a próza. Hivatalos és félhivatalos értékelések, politikai és állami testületek elemzései, összefoglalói dokumentálják időről időre, amit úgy szólván emberemlékezet óta rögzít a köztudat. S legfőbb átmeneti periódusokra módosul az arány, hogy a prózának adódnak félvillanásai, ám a későbbiekre lényeges és huzamos koncepciók nélkül, ezért inkább kivételként menőnek, melyekről szoktuk volt mondani, a szabályt erősítik. Elhúzódo jelenségről van tehát szó, hosszasan szemlélve a fénytörést, elbizonytalanodik az ember. Vajh csupán az opera árnyéka nyomasztja a prózát ily kitartó válsággal, vagy ténylegesen, in concreto, verszegény — illetve: nem attól szebb netán az operamennyiség, hogy a prózaválság csúnyácska szegény?

1.

Mert a két fundamentális tagozat mindenkor állapota nem függetleníthető egymástól. Közös igazgatás, vezetés, szervezés, irányítás alá tartozik, gazdálkodás, költségvetése is ugyanabból a zsebből történik. A por tulajdonképpen még akkor dől el, hogy a felszabadulás után először talpraállt vidéki színházhoz, a szegedihez, erős társulatszerző, meghatározó művészei nélkül, Vaszy Viktor kerül. Operateremtő karmester tehát, s nem rendező, jellemző színész vagy mondjuk táncoskomikus. Igaz, rövid, de annál látványosabb eredményeinek dacára a hamar fölszámolták a színházi operát, Vaszy eltávozott a fővárosba, s ekkor hegemon szerephez jutva a próza addig, s azóta sem tapasztalt fénykorát élte-élhette. A későbbiekben újraszervezett opera azonban Paulus Elemér, Rubányi Vilmos értő gondoskodása folytán számba szökken megint, a visszaérkező Vaszy Viktor szíve pedig — miután az egész színház vezetése az ölébe hullott — megérthető önévédelemből hazahúzott, az operai tagozatot fejlesztette inkább, akár a próza rovására.

E tendencia nyomta rá bélyegét (ismételni, átmeneti kivételekkel) a szegedi színház fejlődésére akkor is, midőn Vaszy elvitathatatlanság elsőrangú, produktív jelenléte már csak közvetve érvényesülhetett, s

a zeneigazgatói székéből befollyósolt az egész társulat struktúrájának formálását, fejlesztés arányait. Prózaigazgatóink, főrendezőink lelke rajta, ha végső soron napjainkig elhúzódo tünet: féloldalas a Szegedi Nemzeti Színház. Időszelűnek tetszenék eldönteni lassacskán: szükségük van egyáltalán erős, legalább az operával egyenértékű dráma-színházra vagy sem. Mert a háromtagozatú föllállásból nem következnek szigorúan — más kérdés persze, hogy a város művészeti életének színvonalából, múltjából-jelenéből, tehát tradícióiból és létező igényeiből, feltétlenül.

2.

Az ideai bemutatók végére érkezvén, pár napja a prózáról igyekeztünk diagnózist adni. Milyen volt az operai évad? Kézenfekvőnek látszanék műsorpolitikája felől közelíteni ezt is, ám a kiválasztás, a program összeállításának súlya, hordereje, hasonlíthatatlanul nyugodtabb, egyszerűbb, felhőtlenebb tervezésre ad módot az operában, mint a dramajátszásban. Ama egyszerű oknál fogva, hogy míg a próza bemutatóit szinte kizárólag eredeti, vagy helyileg merőben újnak számító darabok bőséges, úgy szólván követhetetlen gazdagságú irodalmából kell fölkuatni, miként tót a szénakazalban — az opera viszonylag zárt, behatárolt, jórészt állandó repertoárból táplálkozik, döntően abból a romantikus-klasszikus és csak mérsékelt modern anyagból, mely a világon mindenütt környelazza az operagyűtesek műsorstruktúráját. Némi túlzással szokták mondani, hogy az operatársulatok csupán fölújítanak előadásokat; a kérdés mindössze az, milyen régről és mennyi pénzből, vagyis hány próbával, új szereplővel, mennyiben más kiállításban.

A szegedi operakultúra régóta sajátos színfoltja a hazai operajátszásnak. Megkülönböztető ismérveit, karakterét még Vaszytól kapta örökölni. Aki a lehetőségeket képest széles repertoárt épített ki a szakmában bevett, elfogadott stílusirányoknak, jellegzetes darabjaiból, miközben elfeledett klasszikus műveket és mostohán kezelte, hallgatásra ítélte 20. századiakat fedezett föl, s mutatót be közülük nem egyet hazánkban elsőként. Az ő kezét fogva indult hát, járt utakon, Pál

Tamás. S bár az idei évadra sem jutott modern mű (Németh Amadé Villonja volt az utolsó ilyen premier 1977-ből, azóta csak felújításra vállalkoztak Vántus Aranykoporsójával), a föltételezés izgalma, romantikus-klasszikus anyagból, következetesen Szegedre vonzavonzotta az országos figyelmet. A tavalyi szezonban Verdi fiatalkori operáját, a Giovanna Darcót meg a Falstaff témapárját, Nicolai Windoroi vig nőjét halásztá ki féljé-meddig az ismeretlenség homályából a szegedi opera — idén Donizetti-tel folytatták a sort, az Anna Bolenával. Régi adósságát róta le a város közsínháza Erkel operájának, a szabadteri játékokon népszerű Bánk bánnak műsorára tűzészével; a Szoktetés a szerájából Pál Mozart-ciklusának föltehetően utolsó láncszeme (hacsak nem veszi elő hajdanról a Varázsfuolát, s az Idomeneót még), végül a negyedik premier, a Pillangókisasszony, sem számít az Anna Bolenához hasonló novumnak, legalábbis maga a mű nem, a rendezése-tervezése, új szereplői avatták bemutatóvá. Tudatos mozzanata a műsortervezésnek, hogy a repertoárból ezúttal Donizetti darabjait újították föl az Anna Bolena mellé, s egyazon évadban tartották színpadon a „két Falstaffot”. Kívülük azonban csak a Traviata fölrészítésére futotta, az évadrepertoár kínálata így szűkebb bizony annál, amivel hajdanán kényeztetették a helyi operabárákat. Igaz persze, a nagyszínházban.

3.

Mert ami átok korábban a prózát sújtotta, utóbb az operáink idejét borzolja: a színpad. Kényszerű albertel, a moziiban nem ígér szórakoztatón rövid vikenet, dícséretükre legyen mondvand, mégis türek vitézül. Különösebb megrázkódtatások nélkül vészelték át a ki-telepítés viszonyosságait, hogy gyengébb minőségű a szükséges, mi több, tisztességesen sikerült beleszokni, s még jó képet is vágna hozzá. A Zenés színház színpadán leckét kapnak a „lakberendezők”, rendezők, diszlettervezők, de át kell programozni játéku-akat az énekeseknek, szólistáknak, kórusnak is. Horváth Zoltán egy-egy produkció előkészítéséhez a bűvészek mágius tudományával szerelkezik föl olykor, kivált, ha tömegjelene-eket kell úgy beállítania, hogy miközben a muzsika táplálja, a látszat ne kísértse a néző illúzióit. Fényeffektusokkal, vetítéssel, a személyvesztésig gyakorlatias szcenikával sok nehézségen tudtak úrrá lenni, az előadások küllemére általában algha lehet panasz.

S összességében a zenei megvalósításokra sem legfőbb a Bánk bánnal produkált a szegedi opera saját színvonalát. A premier értékelésére azon melegében szoktunk vállalkozni, amikor is egyebek között érzékeltük már bizonyos szerepörök ellátottságának egyenetlenségeit. Ezzel összefüggésben csak annyit: pezsdítően hatott, általános megelégedésre szolgált a vendégkarmesterek jelenléte, az olasz Bruno Campanella közreműködése a Donizetti-bemutatóhoz, a szombathelyi Petró Jánosé a Pillangókisasszony, a görög Trikolidiszé a Traviata előadásán. Mindazonáltal a műfaj sajátos hatásmechanismusának okán szívesen vennénk, ha több énekes szólista is vendégszolgálna a produkciókban, ne csak kényszerűségből, a váratlan helyzeteket mentő, gyors beugrással.

Nikolányi István

A könyvhét szegedi programjából

tárban találkozik olvasóival. Raffai Sarolta három regényt magába foglaló könyvheti kötetét dedikálja fél 1-kor a könyvtérben, majd a DEFAG-hoz látogat, délután fél 5-kor pedig a Junász Gyula Művelődési Központban vesz részt író-olvasó találkozón. Balázs Anna délután 3 órakor a Komplex Ruházati Vállalathoz látogat, majd 5 órakor az algóyi olvasókkal találkozik. A Somogyi-könyvtár olvasótermében délután 6 órakor Dobai Péter lesz a vendég, e találkozóhoz követően a Móra Ferenc Múzeum dísztermében levetik Huszárik Zoltán Csontváry című filmjét, melynek egyik forgatókönyvírója Dobai Péter volt.

Kedden, a zenei napon a magyar néptánchagyományok című kötet szerkesztője, Lelkes Lajos és egyik írója, Martin György látogat Szegedre, 11-től dedikálják a kötetet, délután 6 órakor a Somogyi-könyvtár olvasóter-

mében pedig elő illusztrációkkal mutatják be azt. Délután fél 5-kor az ÉDOSZ táncgyűtes ad műsort a Dugonics téri szökűt színpadán. Este 8 órától a zenélő szökűkútnál bemutatják az új, egyórás komoly zenei programot. A műsorban tíz mű részlete hangzik el. Aki a szerzőket és a művek címét megfejté, június 6-ig nyílt levelezőlapon juttassa el a városi tanács művelődésügyi osztályára. A sikeres megfejtők értékes könyvtulványokat nyernek.

A Közalkalmazottak Szakszervezetének megyei küldötttertekezlete

A Közalkalmazottak Szakszervezete megyei küldötttertekezletét tegnap, szombaton tartották Szegeden, a megyei tanács székházában. A résztvevőket dr. Nagy Máté, a Közalkalmazottak Szakszervezete Csongrád megyei bizottságának elnöke köszöntötte. A tanácskozás elnökségében többek között helyet foglalt dr. Prieszol Olga, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a Közalkalmazottak Szakszervezetének főtitkára, dr. Horváth Károlyné, a megyei pártbizottság elnöke, a megyei tanács általános elnökhelyettese, Kovács Sándor, az SZMT titkára, Molnár Sándor, a népfőnt megyei titkára, Kulcsár Péter, a KISZ megyei bizottságának megbízott első titkára.

A küldötttertekezlet először megvitatta és elfogadta az elmúlt öt éves munkát értékelő jelentést, amelyet dr. Bíró Lajos, a Közalkalmazottak Szakszervezete megyei bizottságának titkára terjesztett elő, majd elfogadta a számvizsgáló bizottság jelentését is.

Dr. Bíró Lajos beszámolójában foglalkozott a szakszervezet nevelő funkciójával, a dolgozók munkakörülményeinek javításával, az államigazgatás egyszerűsítésével, a munkahelyi demokráciával, a politikai oktatás fontosságával, a dolgozók üdülésével, pihenésével, a bizalmi feladataival és a következő időszak legfontosabb teendőivel.

Az előterjesztés után felolvasták Balogh Sándorné dr. Polcz Emil, dr. Modoróczy Edit, dr. Csikos Ferenc, Dudás Lászlóné, dr. Olasz Sándor, Abraham Béla, Kovács Sándor, Gija

Antalné, dr. Petrik István, Lippai Jánosné, dr. Horváth Károlyné, dr. Kovács István. Dr. Horváth Károlyné, a megyei pártbizottság nevében köszönetet fejezte ki a szakszervezeti tisztségviselőknél társadalmi munkájukért, Elismerete az eredményeket, és hangsúlyozta, hogy egységes, cselekvő részvétellel kell megvalósítani pártunk XII. kongresszusának és a megyei párttertekezletnek a határozatait.

A küldötttertekezlet megválasztotta a Közalkalmazottak Szakszervezetének Csongrád megyei bizottságát, a megyei számvizsgáló bizottságot, valamint a Szakszervezetek Megyei Tanácsa küldötttertekezletére és a Közalkalmazottak Szakszervezetének IX. kongresszusára a küldötteket. A Közalkalmazottak Szakszervezete megyei bizottságának titkára ismét dr. Bíró Lajos, elnöke ismét dr. Nagy Máté lett.

Zenei verseny

Két év után ismét zenei versenyt rendez Gyula. A szombaton kezdődött kétnapos hangszeres vetélkedőn a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola öt tagozatának tizenhárom párosa verseng az értékes díjakért — az első helyezett jutalma tízezer forint. A gyulai versenyre öt budapesti, négy pécsi, két szegedi és egy-egy debreceni, valamint győri főiskolás pá-

ros jutott el, s a kiírás alapján Mozart, Beethoven, a romantikusok és huszadik századi zeneszerzők műveit szólaltatták meg. Az Erkel Ferenc születésének százhetvenedik évfordulója tiszteletére meghirdetett II. Gyulai Zenei Verseny vasárnap a művelődési központban gálakoncerttel és díjkiosztással fejeződik be. (MTB)